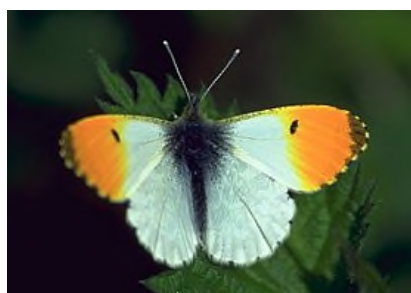

Quickscan flora en fauna

Sonniuspark; Herziening 2017

Gemeente Son en Breugel

Quickscan flora en fauna

Sonniuspark; Herziening 2017

Gemeente Son en Breugel

Colofon

Datum:

16 mei 2017

Projectgegevens:

Projectnummer 253604

Auteur(s):

J. Buijks

L.J.G. Koks

Datum

16-05-2017

Opsteller(s)

JB, LK

Projectleider

Carin Stolzenbach

Vrijgave

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Planlocatie	5
3.2	Toekomstige situatie	5
4	Methode	7
4.1	Bureaustudie	7
4.2	Terreinbezoek	8
4.3	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	8
5	Onderzoeksresultaten	9
5.1	Gebiedsbeschrijving	9
5.2	Beschermde soorten	11
5.3	Beschermde gebieden	17
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	19
6.1	Effectbepaling project	19
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	19
6.3	Toetsing effect op beschermde gebieden	23
7	Conclusies en aanbevelingen	24
7.1	Conclusies soortenbescherming	24
7.2	Conclusies gebiedsbescherming	25
7.3	Kansen voor de natuur	26
8	Bronnen	27
8.1	Boeken en rapporten	27
8.2	Websites	27

Bijlagen:

Bijlage 1: Natuurwetgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens om in het Sonniuspark te Son meerdere woningen te realiseren. Om het voornemen mogelijk te maken is er een masterplan 'Sonniuspark' opgesteld. Dit masterplan vormt richtinggevend basis bij de verdere gebiedsontwikkeling. Op de gronden die vallen onder de werking van het bestemmingsplan 'Uitwerkingsplan Sonniuspark' mogen maximaal 600 woningen worden gebouwd. Door de veranderingen in de woningmarkt is het gewenst meer dan de genoemde 600 woningen, circa 750 woningen, te realiseren binnen de in het bestemmingsplan opgenomen bouwvlakken. Deze woningen worden ten noorden van de Bijenlaan gerealiseerd. Aan de zuidzijde van de Bijenlaan zijn de geplande woningen reeds gerealiseerd. Het onderhavige onderzoek richt zich dan ook op het gebied ten noorden van de Bijenlaan. Om deze extra woningen mogelijk te maken is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voorliggende quickscan flora en fauna maakt onderdeel uit van deze bestemmingsplanherziening.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In figuur 1.1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1 Globale ligging plangebied in Son (rood omcirkeld). Bron: Globespotter.

1.2 Doel

Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of het plan uitvoerbaar is.

1.3 Leeswijzer

De quickscan is als volgt opgebouwd:

- hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en het projectvoornemen;
- hoofdstuk 4 geeft een toelichting op de methodiek van de quickscan;
- hoofdstuk 5 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten in (de omgeving) van het plangebied;
- hoofdstuk 6 toetst de ontwikkeling aan de Flora- en faunawet;
- hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en (eventuele) vervolgstappen en procedures.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden

In 2014 is het rijk overgestapt van de naamgeving Ecologische Hoofdstructuur naar Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet blijft de oude naamgeving nog gehandhaafd. Het NNN is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst.

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 1.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Planlocatie

Het plangebied is gelegen in Son in de provincie Noord-Brabant en bevindt zich in de gemeente Son en Breugel. Het plangebied bestaat uit vergraste bouwvlakken. Binnen het plangebied zijn tevens enkele woningen aanwezig. Midden in het gebied is een woonwijk gelegen met aan de westzijde een grote vijver (het Ven), deze structuren vallen echter buiten het plangebied (zie figuur 3.1). Het plangebied ligt ten noorden van de stedelijke bebouwing van Son. De overige omgeving bestaat voornamelijk uit agrarische percelen. Tevens is ten westen van het plangebied de A50 gelegen.

Figuur 3.1. Globale begrenzing plangebied (rood omrand). Bron: Globespotter.

3.2 Toekomstige situatie

Het plangebied is al bestemd voor de functie wonen. In het huidige uitwerkingsplan is aangegeven dat er alleen vrijstaande en twee-onder-een-kap-woningen mogen worden gebouwd. Om meer flexibiliteit te creëren in de woning typologieën zijn in dit bestemmingsplan binnen een aantal woonvlakken ook aaneengebouwde woningen mogelijk gemaakt. In de toekomstige situatie zullen de vergraste bouwvlakken vervangen worden door woningen.

3.2.1 Planning

De realisatiefase van het plan is vooralsnog niet bekend. De woningen zullen in verschillende fases worden gerealiseerd.

3.2.2 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Als gevolg van de werkzaamheden in het plangebied zullen de grasvlakken verdwijnen en plaats maken voor bebouwing. Deze werkzaamheden zijn tevens al voorzien in het huidige bestemmingsplan.

Aan de randen van het plangebied zijn watergangen en bomenrijen gelegen. Deze structuren blijven behouden. Ook bestaande woningen binnen het plangebied blijven behouden.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3-) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet. Indien verbodsbepalingen worden overtreden dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Algemeen beschermde soorten, die zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora en faunawet, zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt het voorliggende project. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er worden diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van zwaar beschermde soorten (Tabel 2- en 3-soorten) in en rond het plangebied. Met behulp van landelijke en regionale verspreidingsatlassen en/of specifieke internetsites (www.ravon.nl; www.vlindernet.nl; www.libellennet.nl; [www.Naturalis.nl\EIS](http://www.Naturalis.nl/EIS)) wordt nagegaan of in het verleden zwaar beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast worden landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl, over de periode 2011 - 2016. [Telmee.nl](http://telmee.nl) is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn dan niet bekend. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie wordt een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de Tabel 2- en 3-soorten zijn vogels beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5) (zie toelichting in Bijlage 1 – Wettelijk kader) waarvan inventarisatie gewenst is. Gekeken wordt naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of middels Provinciale sites. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 2 maart 2016 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.3 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk wordt allereerst een gebiedsbeschrijving gegeven (paragraaf 5.1). Vervolgens wordt in paragraaf 5.2 beschreven welke (zwaar beschermde) soorten in het plangebied verwacht worden; in paragraaf 5.2.3 wordt dit in een overzicht weergegeven.

5.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit meerdere bouwkvelds in grasland (zie figuur 5.1). Op een groot deel van het plan zijn al huizen gebouwd of zijn huizen(blokken) in aanbouw (zie figuur 5.2). Met name het oostelijke perceel aan de Rooijseweg en de twee meest westelijke percelen zijn vol in aanbouw. In de zuidoostelijke hoek van het plangebied zijn twee oudere loodsen gelegen (zie figuur 5.3). Deze loodsen werden ten tijde van het terreinbezoek gebruikt als opslagplaats van bouwmaterialen.

Het plangebied heeft een nat karakter. Ten tijde van het terreinbezoek had het enkele dagen (zwaar) geregend, waardoor op veel van de velden grote plassen aanwezig waren (zie figuur 5.4). Op twee noordelijke percelen zijn grote waterpartijen aanwezig (zie figuur 5.5). Deze lijken een semi permanent karakter te hebben. Door het natte karakter zijn op de grasvelden veel biez en mossen te vinden. Tevens zijn binnen- en aangrenzend aan het plangebied enkele bomenrijen aanwezig (zie figuur 5.6). Deze bevinden zich ten zuiden en ten noorden van de grote plassen, aan weerszijde van de Beekjuffer en aan weerszijde van de Bijenlaan. In de bomen zijn meerdere nestkasten aanwezig.

Figuur 5.1. Impressie bouwkvelds. Links: kavel aan de westzijde van het gebied. Rechts: kavel aan de oostzijde.

Figuur 5.2. Impressie bouwkvavels met huizen in aanbouw.

Figuur 5.3. Impressie boerderij in de zuidoostelijke hoek van het plangebied.

Figuur 5.4. Impressie (tijdelijke) plassen.

Figuur 5.5. Impressie semi permanente plassen. Links: oostelijke plas. Rechts: westelijke plas.

Figuur 5.6. Impressie bomenrijen. Links: bomenrij langs de Beekjuffer. Rechts: ten zuiden van de plassen.

5.2 Beschermde soorten

5.2.1 Bureaustudie

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie en uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten.

Vogels,

Categorie 1-4 (telmee.nl)

- Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ransuil, sperwer en steenuil.

Categorie 5: er zijn geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5-soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermde nesten.

Zoogdieren (telmee.nl)

- Eekhoorn (Tabel 2), das (Tabel 3), bever (Tabel 3) en gewone dwergvleermuis (Tabel 3).

Reptielen (telmee.nl)

- Levendbarende hagedis (Tabel 2).

Amfibieën (telmee.nl)

- Alpenwatersalamander (Tabel 2), heikikker (Tabel 3) en poelkikker (Tabel 3).

Vissen (telmee.nl)

- Kleine modderkruiper (Tabel 2),

Vlinders, Libellen en overige soortgroepen (telmee.nl)

- Geen waarnemingen bekend van vlinders, libellen en overige soortgroepen

Flora (telmee.nl)

- Brede orchis (Tabel 2), kleine zonnedauw (Tabel 2), lange ereprijs (Tabel 2), rapunzelklokje (Tabel 2), steenanjer (Tabel 2), steenbreekvaren (Tabel 2) en wilde marjolein (Tabel 2).

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

De resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek worden besproken in dit hoofdstuk. In hoofdstuk 6 worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezige beschermde gebieden en de te verwachte soorten beschreven.

5.2.2 Terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op 2 maart 2016, bij 5°C en vrijwel geheel bewolkt en regenachtig weer (bron: knmi.nl), is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig eco-loog van Croonenburo5. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten.

Vogels (categorie 1-4)

Zoals eerder aangegeven is er een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaar-rond beschermd is en waarbij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijf-plaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie bijlage 1).

Uit de bureaustudie blijkt dat de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ransuil, sperwer en steenuil in de omgeving van het plangebied voorkomen. Deze, of andere vogels met een jaarrond beschermd nest zijn tijdens het terreinbezoek niet aangetroffen.

In de bomenrij ten zuiden van de westelijke semi permanente plas is een groot nest waargenomen (zie figuur 5.7). Dit nest behoort mogelijk toe aan een van de roofvogel-soorten uit de bureaustudie met een jaarrond beschermd nest. Rondom het nest zijn geen gebruikssporen aangetroffen. Ten tijde van het terreinbezoek was het broedseizoen nog niet gestart. Het gebruik van het nest kon daarom niet vastgesteld worden. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer kan niet worden uitgesloten.

De huismus en gierzwaluw zijn beide soorten die voornamelijk in gebouwen broeden. De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder of rondom dakpannen (RVO, 2014a). De gierzwaluw nestelt in (hoge) bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (RVO, 2014b).

Binnen het plangebied, in de zuidoostelijke hoek, zijn twee oude loodsen gelegen. Deze zijn boerderij is afgesloten voor publiek en is om deze reden niet nader geïnspecteerd. Een dergelijke loods biedt echter in potentie geschikte nestgelegenheid voor zowel de huismus als de gierzwaluw. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de huismus en gierzwaluw kan niet worden uitgesloten.

Ook biedt de boerenschuur mogelijk nestgelegenheid voor de steenuil. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de steenuil kan niet worden uitgesloten.

Tevens is tijdens het terreinbezoek een torenvalk (categorie 5) waargenomen die mogelijk broedt in een van de nestkasten die binnen en aan de randen van het plangebied aanwezig zijn.

Figuur 5.7. Impressie groot nest in de bomenrij ten zuiden van de westelijke permanente plas.

Zoogdieren

Vleermuizen

Op basis van de bureaustudie blijkt dat de gewone dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied voorkomt. De gewone dwergvleermuis is zowel een gebouw als boom-bewonende soort.

In het plangebied zijn verschillende gebouwen aanwezig. Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven in gebouwen achter of in kleine ruimtes met geschikte klimatologische omstandigheden. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten, nok- en kantpannen en open spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwmuurgaten, dakpannen en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen. Ruimtes achter boeiborden en kantpannen worden gebruikt als zomer- en paarverblijfplaats door gebouwbewonende vleermuizen.

De oudere loodsen (zie figuur 5.3) waren ten tijde van het terreinbezoek niet toegankelijk. Dergelijke oudere boerderijen kunnen echter in potentie geschikte verblijfplaatsen herbergen voor vleermuizen. Het voorkomen van vaste rust en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis kan daarom niet uitgesloten worden.

Tevens kan het plangebied mogelijk functioneren als foerageergebied.

Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat de eekhoorn, das en bever in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn deze of overige zwaarder beschermde zoogdieren niet aangetroffen. Het plangebied wordt gevormd door bouwrijpe kavels zonder unieke vegetatie. Deze omgeving is niet geschikt voor zwaarder beschermde overige zoogdieren. Het voorkomen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied de levendbarende hagedis voorkomt. Deze of overige zwaarder beschermde reptielen zijn tijdens het terreinbezoek niet aangetroffen.

De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden, zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Ook komt hij voor in wegbermen, dijktafsluitingen, hagen en houtwallen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen (RVO, 2014c). Het plangebied heeft een zeer open karakter waardoor niet voldoende schuilmogelijkheden voor deze soort aanwezig zijn. Het gebied wordt tevens goed onderhouden waardoor het geen natuurlijk biotoop vormt waar de soort verwacht kan worden.

Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied de alpenwatersalamander, heikikker en poelkikker voorkomen. Deze of overige zwaarder beschermde amfibieën zijn tijdens het terreinbezoek niet aangetroffen. Tijdens het terreinbezoek zijn de sloten en permanente poelen in het noorden van het gebied bevestigd met een RAVON schepnet. Met deze bemonstering zijn echter geen amfibieën (of overige water organismen) gevangen.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander komt in Nederland in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen. De soort heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. De alpenwatersalamander is niet kritisch ten opzichte van zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren over het algemeen op het land (RAVON).

Heikikker

De heikikker is een soort die erg kritisch is ten aanzien van zijn habitat. De habitat waar de heikikker wordt aangetroffen is in grote lijnen te kenschetsen als schraal, ietwat ruig en vochtig. Het bestaat vooral uit heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. Daarbij komt de heikikker voor in relatief voedselarme, zwak zure, wateren (RVO, 2014d).

Poelkikker

De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn (Rvo, 2014e).

Het plangebied bestaat uit grote goed onderhouden grassige bouwkavels. Binnen het plangebied zijn geen specifieke natuurlijke biotopen aanwezig die geschikt leefgebied vormen voor bovengenoemde zwaarder beschermde amfibieën. Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieën kan worden uitgesloten. Verwacht wordt dat deze soorten voorkomen in het Oud Meer ten westen van de A50.

Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied de kleine modderkruiper voorkomt. Tijdens het terreinbezoek zijn de sloten en permanente poelen in het noorden van het gebied bevestigd met een RAVON schepnet. Met deze bemonstering zijn echter geen vissen (of overige water organismen) gevangen.

De kleine modderkruiper komt voor in stilstaand en langzaam stromend water, (polder)sloten, greppels, beken, kanalen en oeverzones van meren en plassen. Ook wordt hij wel in geïsoleerde plassen waargenomen (RVO, 2014f). Binnen het plangebied zijn enkele geïsoleerde schouwsloten aanwezig. Deze geïsoleerde schouwsloten hebben een dermate onnatuurlijke karakter dat hier geen zwaarder beschermde vissen worden verwacht. Dit in combinatie met het feit dat tijdens de bemonstering vrijwel geen water organismen zijn aangetroffen leidt tot de conclusie dat het voorkomen van de kleine modderkruiper, of overige zwaarder beschermde vissen, niet worden verwacht.

Vlinders, Libellen en overige soortgroepen

In de bureaustudie zijn geen waarnemingen bekend van zwaarder beschermde vlinders, libellen en overige soortgroepen. Deze zijn tijdens het terreinbezoek ook niet waargenomen. Op basis van het goed onderhouden karakter van het plangebied worden deze soorten ook niet verwacht.

Flora

Uit de bureaustudie blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied de brede orchis, kleine zonnedauw, lange ereprijs, rapunzelklokje, steenanjer, steenbreekvaren en wilde marjolein voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn deze of overige zwaarder beschermde planten niet aangetroffen.

Ten tijde van het terreinbezoek waren in het plangebied enkel rozetten aanwezig waardoor zwaarder beschermde planten vrijwel niet zijn waar te nemen.

Het plangebied herbergt enkele (zeer) vochtige delen. De oevers van de semi permanente plassen in het noordelijke deel van het plangebied lijken tijdelijk onder water te staan. In deze gebieden zijn mogelijk geschikte standplaatsfactoren aanwezig voor zwaarder beschermde plantensoorten. Het voorkomen van zwaarder beschermde planten kan niet worden uitgesloten.

5.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in tabel 5.1. mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 6 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 5.1: Aanwezigheid van (mogelijk) beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
[Vogels]			
Algemene broedvogels	Tijdens het broedseizoen beschermd als nest in gebruik is	Mogelijk	Broedgevallen verwacht in de bomenlanen en nestkasten.
Roofvogels	Jaarrond beschermd nest	Mogelijk	Groot (roof)vogelnest waargenomen in bomenrij ten zuiden van de permanente plassen.
Huismus	Jaarrond beschermd nest	Mogelijk	Loodsen bieden in potentie geschikte nestgelegenheid.
Gierzwaluw	Jaarrond beschermd nest	Mogelijk	Loodsen bieden in potentie geschikte nestgelegenheid.
Steenuil	Jaarrond beschermd nest	Mogelijk	Oude boerenschuur biedt in potentie geschikte nestgelegenheid.

[Vleermuizen]			
Gewone dwergvleermuis	Tabel 3 Flora- en faunawet + Bijlage IV Habitatrichtlijn	Mogelijk	Loodsen bieden in potentie geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen. Mogelijk functioneert het plangebied als foerageergebied.
[Flora]			
Zwaarder beschermde planten	Tabel 2 Flora- en faunawet	Mogelijk	Binnen het plangebied zijn geschikte standplaatsfactoren aanwezig.

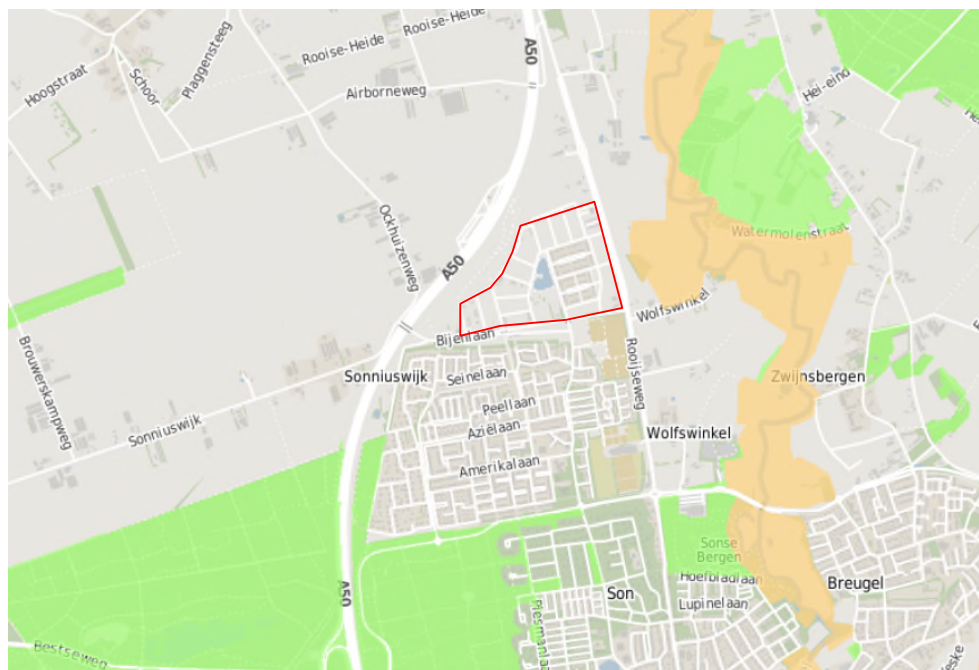
5.3 Beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

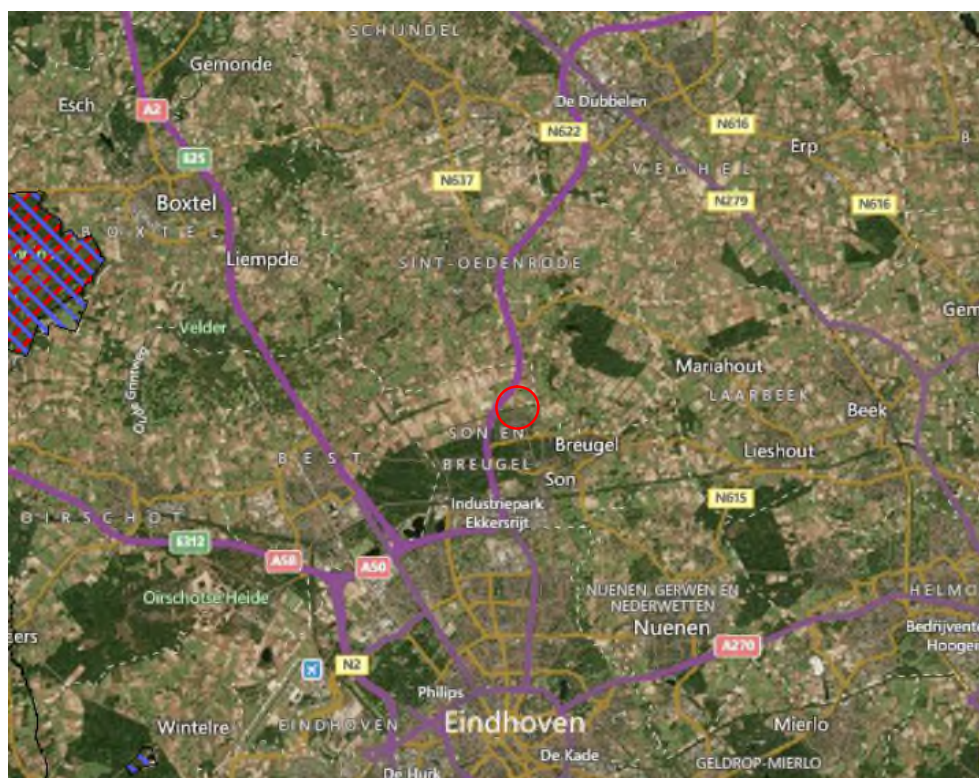
Er bevindt zich geen NNN in het plangebied. De dichtstbijzijnde NNN ligt op circa 200 meter ten oosten van het plangebied (figuur 5.8). De NNN aan de oostzijde van het plangebied is in het Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2016 voornamelijk aangewezen als N00.01 'Nog om te vormen landbouwgrond'.

Natura 2000-gebieden.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op circa 13,5 kilometer afstand ten westen van het plangebied (zie figuur 5.9). Dit is het gebied 'Kampina & Oisterwijkse Vennen'. Ten zuiden van het plangebied, op een afstand van circa 15 kilometer zijn de Natura 2000-gebieden 'Kempenland-West' en 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' gelegen.

Figuur 5.8. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. provinciale NNN (lichtgroen) en rijks NNN (oranje). Bron: interactieve kaart natuurbeheerplan Noord-Brabant.

Figuur 5.9. Ligging Natura 2000 t.o.v. het plangebied (rood omcirkeld). Blauw gestreept = Habitatrichtlijngebied, Rood gestreept = Vogelrichtlijngebied. Bron: Natura 2000 network viewer.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling project

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling zullen de grassige bouwkavels bebouwd worden. Dit omvat ook de twee noordelijke bouwkavels waar twee permanente plassen zijn gevormd. Hierdoor zullen de plassen verloren gaan. Dit zou echter ook gebeuren in het kader van het bestaande bestemmingsplan. Het verschil is dat in het gebied ten noorden van de Bijenlaan nu circa 750 woningen gerealiseerd worden in plaats van de eerder beoogde 600 woningen.

De herziening van het bestemmingsplan leidt niet tot een verlies aan natuurlijke biotopen. De aanwezige bomenrijen en watergangen blijven behouden. Ook de aanwezige bebouwing binnen het plangebied blijft behouden.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden (met name in de bomenrijen, maar mogelijk ook in de vegetatie in en rondom de plassen). Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. Tijdens het terreinbezoek is in de bomenrij

ten zuiden van de westelijk semi permanente plas een groot roofvogel nest aangetroffen.

Dit nest behoort mogelijk toe aan een vogel die vermeldt is op de 'Aangepaste lijst jaar-rond beschermde vogelnesten'. In het kader van de bestemmingsplanherziening zal geen sprake zijn van een aanvullend verlies van mogelijk leefgebied. De bomenrij zelf zal behouden blijven. De bestemmingsplanherziening heeft daarom geen negatief effect op het mogelijk jaar rond beschermd nest (of de directe omgeving).

De oude boerderij en bijbehorende schuur bieden in potentie geschikte verblijfplaatsen voor de huismus, gierzwaluw en steenuil. De locatie van de boerderij is in het huidige bestemmingsplan bestemd voor 'wonen'. Deze bestemming blijft gelijk in het beoogde bestemmingsplan. De herziening heeft daarom geen effecten op de mogelijk aanwezige (jaar rond beschermde) verblijfplaatsen van deze soorten.

Realisatiefase

Tijdens de realisatiefase dient mogelijk echter wel rekening met het nest te worden gehouden. Indien het nest toebehoort aan een vogelsoort met een jaar rond beschermd nest dan dient gedurende het broedseizoen een minimale verstoringafstand van 75 meter in acht genomen te worden.

Categorie 5-vogelsoorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaar rond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Zo zijn voor de waargenomen torenvalk voldoende nestkasten beschikbaar in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaar ronde bescherming rechtvaardigen.

6.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Mogelijk bieden de oude loodsen in potentie vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis. De loodsen, hebben in het huidige bestemmingsplan de bestemming 'wonen'. In het beoogde bestemmingsplan blijft deze bestemming gelijk. Er is geen aanleiding om te verwachten dat de loodsen gesloopt zullen worden. De bestemmingsplanherziening leidt dus niet tot het verlies van deze in potentie geschikte verblijfplaats. Ook de overige bebouwing binnen het plangebied, blijft behouden. Hierdoor treden geen effecten op aan mogelijke verblijfplaatsen.

Verwacht wordt dat het plangebied gebruikt wordt als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied vormt gezien de afwezigheid van unieke groene elementen ten opzichte van de omgeving, een foerageergebied van minimaal belang. In de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Tevens worden in de nieuwe situatie groenelementen aangeplant die als foerageergebied kunnen dienen voor vleermuizen. Dit gebied is daarnaast al bestemd als wonen. De aanvullende woningen die de bestemmingsplanherziening mogelijk maakt hebben geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

In alle redelijkheid kan worden gesteld dat de bestemmingsplanherziening geen (aanvullende) invloed zal hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Overige zwaardere beschermde zoogdieren

Er zijn geen overige zwaardere beschermde zoogdieren aangetroffen of verwacht in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt biotoop voor deze soorten. De herziening van het bestemmingsplan leidt niet tot een verlies aan voor deze soortgroep geschikte biotopen. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.3 Reptielen

De aanwezigheid van (zwaar) beschermde reptielsoorten in het plangebied is uit te sluiten. De herziening van het bestemmingsplan leidt niet tot een verlies aan voor deze soortgroep geschikte biotopen. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.4 Amfibieën

De aanwezigheid van beschermde amfibieënsoorten in het plangebied is uit te sluiten. De herziening van het bestemmingsplan leidt niet tot een verlies aan voor deze soortgroep geschikte biotopen. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Realisatiefase

In kader van de realisatiefase is het van belang om te voorkomen dat de plassen binnen het plangebied zich ontwikkelen tot geschikte amfibieënpoelen. De plassen binnen het plangebied liggen vrij geïsoleerd en bestaan voornamelijk uit onderwater gelopen grasland. Na verloop van tijd bestaat de kans dat de poelen gekoloniseerd worden door bijvoorbeeld de zwaardere beschermde alpenwatersalamander die in de omgeving van het plangebied voorkomt. Om dit te voorkomen wordt aanbevolen om het plangebied goed te ontwateren.

6.2.5 Vissen

Zwaar beschermde vissoorten worden binnen het plangebied niet verwacht. De herziening van het bestemmingsplan leidt niet tot een verlies aan voor deze soortgroep geschikte biotopen. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.6 Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden in het plangebied. De herziening van het bestemmingsplan leidt niet tot een verlies aan voor deze soortgroep geschikte biotopen.

6.2.7 Flora

De aanwezigheid van zwaar beschermde florasoorten in het plangebied is niet uitgesloten. De herziening van het bestemmingsplan leidt echter niet tot een verlies aan geschikte standplaatsfactoren. Effecten van de bestemmingsplan herziening op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Tijdens de realisatiefase dient echter rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van zwaarder beschermde plantensoorten. Voor aanvang van de werkzaamheden dient het plangebied te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van zwaarder beschermde plantensoorten. Indien deze niet worden aangetroffen kunnen de werkzaamheden zonder belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet starten. Indien de planten worden aangetroffen kunnen deze, onder ecologische begeleiding, worden overgeplaatst naar andere geschikte groeilocaties.

6.3 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN is bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Daarnaast staat in de Verordening Ruimte Noord-Brabant het volgende vermeld: *Een bestemmingsplan dat is gelegen buiten de ecologische hoofdstructuur en dat leidt tot en aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van de ecologische hoofdstructuur, strekt ertoe dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd overeenkomstig artikel 5.6 [van de Verordening Ruimte Provincie Noord-Brabant] (compensatieregels).*

Er bevindt zich geen NNN binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. In de omgeving van het plangebied liggen wel NNN - gebieden. Ook significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in de nabijheid van het project kunnen worden uitgesloten. De ontwikkeling in het plangebied heeft een beperkt effect op de directe omgeving van het plangebied. Vanuit dit oogpunt zijn er voor NNN geen belemmeringen.

6.3.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied, Kampina & Oisterwijkse Vennen, zich op een afstand van 13,5 kilometer ten westen van het plangebied bevindt. Op basis van de aard van de ontwikkeling (150 extra woningen), in combinatie met de afstand tot het plangebied kunnen significant negatieve effecten uitgesloten worden. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

7 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies van de quickscan gepresenteerd. De conclusies zijn opgedeeld in soortenbescherming (7.1) en gebiedsbescherming (7.2). In paragraaf 7.3 worden maatregelen voorgesteld die in de nieuwe situatie kansen bieden voor soorten die zijn gebonden aan gebouwen en stedelijke omgeving. Deze maatregelen zijn niet wettelijk verplicht.

7.1 Conclusies soortenbescherming

De bestemmingsplanherziening leidt niet tot een verandering in type bestemmingen. Er is daarom, in het kader van de herziening, geen sprake van extra verlies aan biotopen. Tijdens de realisatiefase, of indien bestaande woningen worden gesloopt, dient echter rekening te worden gehouden met zwaarder beschermde soorten.

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor. Deze ondervinden weliswaar geen negatieve effecten van de bestemmingsplanherziening maar zijn wel relevant voor de realisatiefase. In het plangebied is mogelijk een jaarrond beschermd (roofvogel)nest aanwezig en mogelijk biedt de oude boerderij jaarrond beschermde nestlocaties voor de huismus, gierzwaluw en steenuil. Tevens biedt de boerderij in potentie geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels op het plangebied.

Broedvogels

Voor de realisatiefase waarbij bomen, gebouwen of rietvegetaties verwijderd of aangepast worden, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli).

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen worden:

1. De werkzaamheden aan de bomen en gebouwen wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel). Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels.
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecoloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot nadat de vogels zijn uitgevlogen.

Overzicht

In Tabel 7.1 worden de soorten weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn en/of worden verwacht en waar nader onderzoek naar uitgevoerd moet worden.

Tabel 7.1. Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Bestemmings-planwijziging verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / opmerkingen
Roofvogels	Nee	Nee	Nee	Voor aanvang van de realisatiefase het gebruik van (roofvogel)nest onderzoeken (zie 6.2.1).
Huismus, gier-zwaluw en steenuil	Nee	Nee	Nee	Mogelijk jaarrond beschermde nesten aanwezig in de oude loodsen.
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Mogelijk (zwaar beschermde) vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig in de oude loodsen.
Zwaarder beschermde planten	Nee	Nee	Nee	Voor aanvang van de realisatiefase het gebied controleren op de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten.

7.2 Conclusies gebiedsbescherming

Natuurnetwerk Nederland

Binnen het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. Ook heeft de planontwikkeling geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland buiten het plangebied. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan.

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied. Op basis van de aard en omvang van de werkzaamheden en de afstand tot het Natura 2000-gebied zijn effecten op dit gebied uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet, zoals het opstellen van een voorttoets, zijn dan ook niet noodzakelijk.

7.3 Kansen voor de natuur

7.3.1 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrenge van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw).

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden.

7.3.2 Vogels

Huismussen zijn kenmerkende stadsvogels. In de nieuwe situatie kunnen daarom speciaal voor deze beschermde en in aantal teruglopende soort nestkasten worden aangeboden. Zo kunnen bijvoorbeeld kasten van Vivara¹ worden aangeboden en verspreid over de te realiseren gebouwen worden opgehangen. Deze verblijfplaatsen moeten niet te heet worden in de middagzon: bij voorkeur hebben de locaties een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets desgelijks.

¹ Vivara.nl 'Nestkast voor de Huismus'

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming* (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.
- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.\
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0, december 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014b. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 2.0, december 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014c. Soortenstandaard Levendbarende hagedis *Zootoca vivipara*. Versie 2.0, december 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Heikikker *Rana arvalis*. Versie 2.0, december 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014e. Soortenstandaard Kleine modderkruiper *Cobitis taenia*. Versie 2.0, december 2014.

8.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- www.maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.telmee.nl

Bijlage I Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.rvo.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing Tabel 2 en 3 - soorten

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht. Ingerepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten, zie onderstaande tabel), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Soort	Categorie	Toelichting
Steenuil	1	Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Gierzwaluw, Roek	2	Nesten van koloniebroeders
Grote gele kwikstaart, Huismus, Oehoe, Ooievaar, Kerkuil, Slechtvalk	3	De fysieke voorwaarden voor de vaste nestplaats zijn afhankelijk van bebouwing, vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Boomvalk; Buizerd; Havik, Ransuil Sperwer, Wespandief en Zwarte wouw	4	Vogels die jaar in jaar uit in hetzelfde nest broeden en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke in-

grepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op

grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2014 werd deze term vervangen door NNN door staatssecretaris Dijksema van het ministerie van EZ.

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen. Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

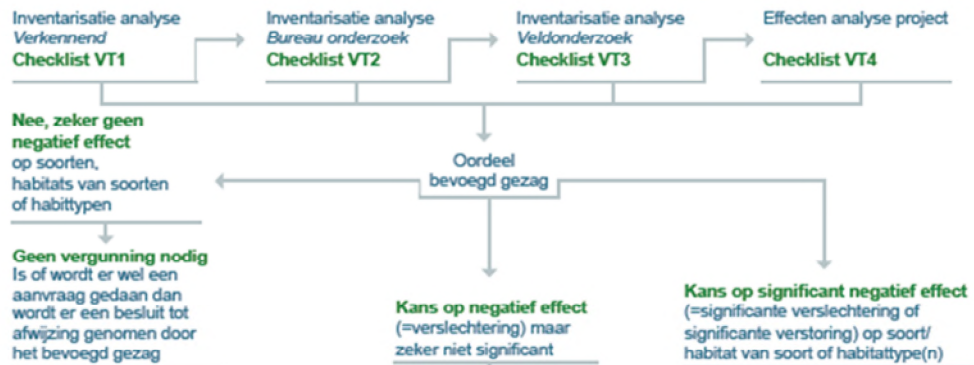
Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

